

IN MEMORIAM

ЖАРКО МИЛЕНКОВИЋ

(Деспотовец, 2. август 1928. – Нови Сад, 4. септембар 2025)

Родио се у Витанцима, селу код Деспотовца, 2. августа 1928. Завршио је Педагошку школу (група Књижевност и српски језик) у Новом Саду 1958. Био је запослен у Народној банци у Београду.

Играчку каријеру је започео у уметничком ансамблу Централног дома ЈНА (Југословенска народна армија) 1948. У Српском народном позоришту био је један од првих играча групе новооснованог балетског ансамбла у Новом Саду, од 1. новембра 1950.

Као играч-солиста од 1953. био је активан све до 1970. и одиграо је велик број карактерних улога. Затим се прихватио посла инспцијента, а потом и асистента оперске режије. Дужност шефа Балета, са краћим прекидима, обављао је у између 1970. и 1978. Унео је значајну новину у постојећи балетски репертоар, а то су дечији балети који су до данас остали трајна вредност СНП-а. Такође, уврстио је у програм и прайзведбе: целовечерњи балет *Сјамена* Леа Перакија (Leo Peracchi) у кореографији Фрање Хорвата из Загреба и балет за децу *Црвенкаја* Тибора Хартига, у својој кореографији (оба балета 1976).

Остаће упамћен као неко ко је на репертоар СНП-а ставио представе које је први пут у земљи (СФРЈ) извео новосадски Балет: *Враћоланку* – балет у три чина на музику Луја Жозефа Фердинанда Херолда (Louis Joseph Ferdinand Herold; 1973), који је у континуитету био на репертоару преко 20 година а и данас се изводи, и *Госпођице с кровова* Жана Франсеа (Jean Françaix). Обе кореографије радио је Ико Отрин. Прва извођења у СНП-у су представе *Ошело* Бориса Блахера у кореографији Хенрика Нојбауера из Љубљане (1973), *Пейтар Пан* Бруна Бјелинског у кореографији Вере Костић из Београда (1974) и *Пийи Дуја Чарайа* Круна Чипчија у кореографији Ике Отрина из Марибора 1978. и обнова 1984.

Жарко Миленковић био је кореограф и редитељ балета у једном чину *Вила лутка* Јозефа Бајера (Josef Bayer, 1972), а његова кореографија за балет у три чина *Рајмонда* Александра Константиновича Глазунова (Александр Константинович Глазунов) постигла је велики успех и од критичара добила је високе оцене (1974). Начинио је низ кореографија за опере и оперете: *Рићолејо* Ђузепе Вердија (Giuseppe Verdi, 1962), *Мачак у чизмама* Корнела Траилескуа (Cornel Trăilescu, 1973), *Барон Цијанин* Јохана Штрауса (Johann Strauss II, 1974), *Банк Бан* Ференца Еркела (Ferenc Erkel, 1975), *Кнез Иво од Семберије* на текст Бранислава Нушића и музику Исидора Бајића, за оперу *Продана невеста* Беджиха Сметане (Bedřich Smetana) био је кореограф (1966) и помоћник редитеља (1978), *Веселе жене виндзорске* Ота Николаја (Otto Nicolai, 1979) и за драмску представу *Грађанин ђлемеић* Молијера (Molière) с музиком Јежија Добжањског (Jerzy Dobrzański, 1973).

Био је помоћник директора Опере са балетом све до 1980. За собом је оставио је велики број писаних текстова и балетских критика објављених у дневним листовима *Дневник* и *Magyar Szó*.

У два мандата био је председник Уметничког савета Љубљанског балетског бијенала и један од оснивача и председник Удружења балетских уметника Војводине (1965), који му је у години јубилеја 60 година Балета СНП-а доделио струковну награду за врхунско уметничко професионално стваралаштво „Марина Олењина“ (2010). Такође је добитник „Искре културе“ и награде Савеза Војвођанских позоришта, Плакете града Сегедина, за развој међународне сарадње Новог Сада и Сегедина. Златну медаљу „Јован Ђорђевић“ од СНП-а добио је 1994.

У оквиру троделног документарног серијала о 60 година Балета СНП-а, Документарна редакција Радио-телевизије Војводине снимила је једносатну емисију са балетским брачним паром Жарком Миленковићем и Мирјаном Матић Миленковић у којој су ове „живе легенде“ говориле о почецима стварања Балета у Новом Саду. Као први школовани играчи, они који су стали уз име Марине Олењине, оснивачице Балета у Српском народном позоришту, поставили су темељ на којем су се градиле све наредне балетске каријере.

Књига Свенке Савић о брачном пару Миленковић, дојенима новосадског балета, објављена је 2019.

Жарко Миленковић задужио је балетску уметност, балетску педагогију и кореографију. Био је изврстан хроничар времена који се старао о биографијама значајних уметника са нашег простора и дао је немерљив допринос историји развоја играчке уметности. Са добрим сећањем и брилијантном меморијом на све упите давао је тачне одговоре, а неискрпне податке безрезервно је даривао у сврху њиховог записивања.

Тежио је ка решењима проблема у Балету и унапређењу развоја ове
гране уметности.

Жарко Миленковић је преминуо у Новом Саду 4. септембра 2025.
На своју изричиту жељу, сахрањен је наредног дана на Успенском гробљу
у кругу своје породице. Нагласио је да не жели комеморацију у СНП-у.
Уз дужно поштовање његове воље, нека почива у миру и слава му.

Габриела Теџлаџи Јојкић
Удружења балетских уметника Војводине
gteglasi@gmail.com